31e jaar. N° 110. Donderdag 11 September 1884.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.
De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en zaterdags.
Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt n° 37-39, te Tongeren.**

Abonnement : 6 fr. per jaar.
Een blad afzonderlijk **15** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **125** centiemen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 11 SEPTEMBER.

Senaat.

Zitting van 9 september.

De heer Solvyns ondervraagt het gouvernement over de voorvallen tijdens de betooging, die zondag heeft plaats gehad te Brussel. Hij roept het recht in van zich vreedzaam te vereenigen en zonder wapens, recht dat aan al de Belgen toebehoort. De liberalen hebben van dit recht gebruik gemaakt. Men heeft het den katholieken belet.

Art. 19 der Grondwet is miskend en verkracht. Hij vraagt aan het gouvernement welke maatregelen er genomen waren en welke er te nemen zijn.

De heer Jacobs doet lezing eener verklaring de daden van geweld, zondag gepleegd, schandvlekkende. Hij kondigt een dubbel onderzoek aan door den gouverneur van Brabant en door den minister van justicie. Hij zal wijzigingen voorstellen aan de gemeente- en provinciale wet, de bevoegdheid der hoogere macht uitbreidende in het geval van wanorde, wanneer de middelen van het gemeentebestuur ontoereikend zijn. Het gouvernement had de troepen doen consigneeren en die ter beschikking der stedelijke overheid gesteld. De burgemeester heeft voortaan alle betoogingen verboden.

De heer Solvyns biedt de volgende dagorde aan :

« De Senaat, de uitleggingen van het gouvernement gehoord hebbende, laakt krachtdadig de hatelijke buitensporigheden waarvan Brussel zondag laatst het tooneel is geweest en gaat over tot de dagorde. »

De heer Graux weigert zich bij dit voorstel aan te sluiten. Hij tracht dubbelzinnigheid te vinden in de rede van den heer Jacobs en wijst op de dwaasheid eener afkeuring voor het onderzoek, eens oordeels voor het verhoor.

Spreker keurt de daden van geweld af, maar zegt dat de betooging eene hatelijke uitdaging was van wege de klerikalen. (*Protestatie rechts en op de bank der ministers*).

Hij stelt eene dagorde voor, bepalende dat de Senaat de uitslag van het bevolen onderzoek afwacht.

De heeren Vaucamps, Baliseaux, Jacobs en Woeste nemen nog het woord.

De dagorde van den heer Graux wordt verworpen met 42 stemmen tegen 16 en 8 onthoudingen.

De heer Graux neemt de gewijzigde dagorde van den heer Solvyns aan, zijn oordeel voorbehoudende nopens de daden het voorwerp van het onderzoek uitmakende.

Deze dagorde wordt aangenomen met 64 stemmen (rechter- en linkerzijde) en 2 onthoudingen (Lammens en Vaucamps).

De bespreking der schoolwet wordt hernomen.

De Senaat, na de heeren Graux, Jacobs en Vaucamps gehoord te hebben, heeft de algemeene bespreking gesloten.

De zitting wordt geheven om 5 ure.

Morgen, om 1 1/2 ure, bespreking der artikels.

STEMMING DER WET OP HET LAGER ONDERWIJS.

De Senaat heeft gisteren woensdag de wet op het lager onderwijs aangenomen, met 40 stemmen tegen 25 en eene onthouding.

De senateur die zich onthouden heeft is M. de Labbeville, senateur van Philippeville.

Belangrijk bericht.

Op aanvraag van verscheidene vereenigingen uit de provincie, zal er te Brussel een komiteit van advokaten gevormd worden, gelast om te voorzien in de verdediging der belangen van de gekwetsten, en om door de stad Brussel de ontzaggelijke schade toegebracht aan de gekwetsten en aan hunne kleeren te doen betalen.

Deze aanvragen moeten zoo spoedig mogelijk ingediend worden, nog deze week zelfs.

Wij raden onze vrienden aan aanstondseen lijst op te maken, bevattende de volgende inlichtingen:

1° De namen der gekwetste personen, vergezeld van een getuigschrift van den geneesheer, de onbekwaamheid van werk bestatigende en de schadevergoeding vereischt door deze personen en voor het bederf van hun kleeren ;

2° De lijst der gestolen, vernielde, verbrijzelde en beschadigde vaandels en kartels, en de weerde van ieder voorwerp.

3° De lijst der gestolen, verbrijzelde of beschadigde muziekinstrumenten en hunne weerden.

Al deze reklamen moeten gedaan worden in den persoonlijken naam van de gekwetsten of slachtoffers, en in den persoonlijken naam der muziekanten. De lijsten moeten goed opgesteld en geteekend zijn.

De personen die de namen kennen van aanranders en inlichtingen kunnen geven die nuttig zijn voor het onderzoek, begonnen over de gebeurtenissen van 7 september, worden verzocht zich te wenden tot de Konservatieve Vereeniging van Brussel, Wildenboschstraat, n° 15, die zich zal gelasten met al de reklamen.

Ziehier nog eenige bijzonderheden over de wanorden van verleden zondag :

In de St-Huibrechtsgaanderij werd een heer, vergezeld van twee jonge meisjes, bijna vermoord door een honderdtal schoelies, omdat hij een driekleurig strikske in het knopsgat had. Hij werd zeer erg gekwetst en naar het gasthuis gebracht. Dit gebeurde rond 1 uur 45.

⁂

Toen M. Van Oye van zijn peerd gestapt was, werd hij erg gewond aan den hals door een voorwerp dat men van uit de menigte hem naar het hoofd had geworpen ; hij bloedde overvloedig.

Eenige geuzen, den aanleider der independenten ziende, riepen : Goed gedaan, ze moesten hem doodslaan !

⁂

Zoodra men het vaandel van den *Schoolpenning* van Gent zag, riepen de geuzen : « Dat is een schoon vaandel ! Vooruit ! »

Een twintigtal personen sprongen vooruit. Gelukkig kwam een gendarm zich met de zaak bemoeien.

⁂

Algemeen wordt te Brussel gezegd dat M. Buls verantwoordelijk moet gesteld worden, alsook de burgerwacht, voor de ongehoorde schandelijke feiten die zondag in de hoofdstad gepleegd zijn.

Van de burgerwacht had men juist die bataillons onder de wapens doen komen, die uitsluitend samengesteld zijn uit liberalen.

Overal werd het nationaal vaandel door de geuzen onder de voeten vertrapt.

De vrijheid van manifestatie gewaarborgd door de Grondwet werd schandelijk geschonden onder de oogen van den burgemeester.

Wij hebben door de burgerwachten hooren zeggen, toen zij het bloed zagen der gekwetste katholieken : *A la bonne heure ! men moest ze allen doodslaan.* (Textueel.)

⁂

Toen het muziek van Doornik ten 11 ure aankwam, riepen de burgerwachten van St-Gilles : *A bas la Calotte !* Een onzer vrienden zegde hun alsdan : uw gedrag is zeer weerdig ! ik wensch er u geluk meê. Op den doortocht van den stoet heeft men een burgerwacht hooren roepen : *Leve Bara.* In de Fousnystraat werd het muziekkorps van Doornik door een officier en burgerwachten op eene onweerdige wijze overhoop geworpen.

Op den Boulevard Anspach en Fontainasplaats, wierp men op de doornikshe deputatie met stokken, stukken van tafels, petroollampen. De policie schitterde door hare afwezigheid.

De geuzen hadden het vooral gemunt op grijsaards en kinderen.

⁂

Een braafwerkman, Jozef Stroobant genaamd, plafonneerder, wonende Vaartstraat, had zijne diensten aangeboden als tamboer bij den stoet. Daar de man zijn ambt niet kon vervullen, omdat de stoet overrompeld was, keerde hij heel rustig huiswaarts.

Rond 10 ure werd hij door eenige geuzen aangerand, die hem bij middel van *casse-tête*-slagen deerlijk mishandeld hebben. Hun slachtoffer heeft zeer erge wonden bekomen. Stroobant heeft eene aanklacht ingediend. Hij is thans bedlegerig en onbekwaam om te werken.

De *Courrier de Bruxelles* roept de algemeene liefdadigheid in voor de twee arme kinderen van Stroobant.

⁂

Een lid van de *Fidélité*, M. Van Leerberghe, werd een oor afgesneden.

De zoon van M. Van Gompel, drukker, werd door een *casse-tête* erg gekwetst.

De burgemeester van St-Pieters-Leeuw werd insgelijks gekwetst.

M. Delbec heeft een dolksteek bekomen.

⁂

Op den boulevard Anspach, werd de stoet van Kortryk aangevallen door eene afschuwelijke bende met fluitjes en stokken gewapend. Voorop achter de *harmonie royale* gingen M. baron Bethune en M. Lammens, senateurs, M. Reynaert, representant, en de leden van den gemeenteraad, waaronder M. Edm. Dewitte. Terwijl deze zijne vrienden verdedigde, bekwam hij eene erge wonde aan het hoofd, waaruit het bloed overvloedig gudste. De vrouwen gaven hem hunne zakdoeken om het bloed te stelpen, en de liberalen brulden : « Slaat hem dood ! »

⁂

Het muziekkorps van Beclers werd door eene woeste bende uiteengeslagen en de instrumenten gestolen en onder de oogen der policie en de toejuichingen der burgerwacht naar de bureelen der *Chronique* gedragen.

⁂

Gezien op den boulevard van Anderlecht n° 68. Een dame wierp eenen emmer water naar de manifesteerders. Een policie-agent, die onder een balkon stond te gapen, kreeg het stortbad op zijnen kop. Tableau !

⁂

Op de Koninklijke Plaats verbood een woedende kommissaris van policie aan een der manifesteerders van te roepen : *Leve Vandenpeerenboom !* Hij zegde verder dat men mocht roepen : *à bas le ministère !* maar niet *vive le ministère !*

⁂

Op den boulevard van Henegauw, rechtover het huis van M. Van Hoye, werd een 65 tot 70 jarige ouderling door 5 tot 6 knuppelslagen getroffen. De man viel machteloos neer. Nu sprong een der liberalen toe, rukte den man zijn gouden horlogie met zijn ketting af en nam er mee de vlucht. Een policieagent liep den dief achterna en na hem ingehaald te hebben... liet hij hem loopen !!!

⁂

Aan de Beurs heeft M. X... geneesheer der burgerwacht, meer dan 100 gekwetsten verbonden. Hij zegde dat velen van hen niet meer zullen genezen.

⁂

In den nacht van zondag tot maandag heeft, volgens de *Courrier*, de prokureur des konings 227 personen ondervraagd, die in den loop van den dag aangehouden werden. Tachtig werden onmiddelijk in vrijheid gesteld. Anderen werden 's maandags morgens op vrije voeten gesteld. Verscheidene peerden zijn naar de gevangenis der Kleine Karmelieten gebracht.

Binnen de veertien dagen zullen waarschijnlijk deze zaken voor de korrektionneele rechtbank opgeroepen worden.

Men heeft geuzen gezien die messen en beitels aan hunne stokken gebonden hadden, waarmee zij op de manifesteerders sloegen.

Er waren ook burgerwachten die roggebroodjes op de bajonnet van hun geweer gestoken hadden, en het alzoo aan de manifesteerders toonden. Een Antwerpenaar die zegde dat het gedrag van dien persoon onweerdig was voor eenen burgerwacht, bekwam een geweldigen stokslag op het hoofd ; hij is lichtelijk gekwetst.

⁂

Eenige oogenblikken voor dat de stoet op den Henegauwerboulevard aankwam, werd één katholiek door minstens honderd liberalen mishandeld. Hoe moedig...

⁂

Op de Constitutieplaats hadden burgerwachten blauw bloemkens op den loop van hun geweer gesteken en floten.

⁂

Tusschen 3 en 4 ure werd een geroep manifesteerders uit Braband op den Boulevard Anspach aangeraand en de Gretrystraat ingedreven. Eene hevige worsteling had plaats, doch de katholieken behielden de bovenhand. De brabanders ontzetten zelfs twee personen die eene kartel en eene vlag droegen, toehoorende aan eene maatschappij uit Namen.

Toen alles gedaan was, kwam de policie te voorschijn en gebood aan de katholieke manifesteerders de vlag en de kartel in een huis der Gretrystraat te brengen.

Dit werd gedaan, doch toen men een policieagent verzocht een bewijsschrift meê te onderteekenen van de afgave der vlag, weigerde hij.

Wat er ook van zij, gisteren avond stond de vlag nog altijd in gezegd huis : zij hoort toe aan eene maatschappij van St-Gérard, kanton Fosses, provincie Namen.

Wij verwittigen onze vrienden van Brussel dat wij hun de noodige inlichtingen kunnen verschaffen om aan de rechthebbenden hunnen eigendom doen terug te bezorgen.

⁂

Het getal der zwaar gekwetsten, op verraderlijke wijze, bedraagt meer dan negentig. Onder hen bevinden zich : graaf de Villermont, graaf Amedée Visart van Brugge, M. van Oye. Eene hofdame der koningin heeft van eenen student eenen slag met een vuistijzer gekregen, zoodat haar verscheidene tanden uitgeslagen zijn ; de gravin de P... heeft een messteek in de borst bekomen, die haar in bezwijming heeft doen vallen.

⁂

De *Patrie* van Brugge meldt dat zekere M. H. Vanderstraeten door eenen sabelslag eene gapende wonde aan het hoofd kreeg. Het bloed stroomde over zijn aangezicht. De burgemeester M. Visart wilde hem verdedigen, maar ook hij bekwam alsdan verscheidene stokslagen.

Niettegenstaande al hunne pogingen hebben de geuzen zich niet kunnen meester maken van de vlag en de kartels der Burgersgilde, die beschadigd, ja, maar toch naar Brugge zijn teruggebracht.

« Jagers der burgerwacht, zegt het blad, schenen geene andere zending te hebben dan de manifesteerders onder de knuppels te stooten. *Dat zal u leeren komen manifesteeren*, zegde een dezer zonderlinge soldaten aan een Bruggeling die zijne bescherming inriep. »

« M. de Crombrugge, senateur, heeft insgelijks verscheidene stokslagen bekomen. »

Sterfgeval.

Vandaag donderdag is te Tongeren overleden, in den ouderdom van 62 jaren, M. Michel Schoofs, secretaris der stad en secretaris van het koninklijk atheneum.

De lijkdienst zal plaats hebben in O. L. V. Kerk zaterdag 13 september om half elf.

Op den markt van Tongeren van heden donderdag waren te koop gesteld 243 koeien, 40 kalveren, 42 schapen, 125 vette varkens en 1236 magere varkens.

Rusland.

Bij de anti-jeodsche ongeregeldheden in het dorp Dub Rovitza, bij Koono, zijn twaalf winkels en twintig andere huizen door het volk geplunderd. Verscheidene Israelieten werden gewond en een hunner vrouwen kwam om het leven. De policie en de geestelijkheid (in het kleine plaatsje natuurlijk schraal vertegenwoordigd) waren niet in staat onder de verwoede menigte de orde te herstellen.

Oostenrijk.

Een telegram van gisteren meldde: Er moet eene samenzweering ontdekt zijn tegen het leven van koning Milan van Servie. De aanslag was belegd op den ijzeren weg nabij Buda-Pest. Een ledige trein vertrok en ontriggelde : de koning, de koningin, de prins en zijn gevolg zijn zonder hinder te Weenen aangekomen. Volgens nadere inlichtingen had de ontriggeling slechts eene gewone oorzaak.

Italie.

DE CHOLERA.

De cholera die zeer verminderd is in Frankryk, eischt nu vele slachtoffers in Italie, ofschoon ook aldaar de ziekte in hevigheid verre onderdoet voor vorige dergelijke.

Het officieel verslag uit de provincien meldde dinsdag avond : in Aquila 1 dood ; Bergamo 17 gevallen, 9 dood ; Compobasso 4 gevallen, 2 dood ; Cuneo 14 gevallen 11 dood ; Genua 41 gevallen ; Massa 1 dood ; Modena 1 dood ; Milaan 1 geval ; Napels 60 gevallen, 21 dood ; Parma 4 gevallen, 3 dood ; Turyn 3 dood.

Een later telegram uit Napels maakt melding van eene zware regenbui, die gevolgd werd door toeneming der ziekte : er waren in den nacht 806 personen aangetast, van welke 46 overleden voor zes ure 's morgends.

Geen land heeft zulke scherpe voorzorgen genomen aan de grenzen door de lastigste, quarantaine als Italie en geen land heeft minder voorzorgen genomen door voor reinheid in de steden en dorpen en goed drinkwater te zorgen, dan dit zelfde land.

Italie heeft op de hoogste passen der Alpen schildwachten laten doodvriezen, terwijl zij des nachts reizigers en Alpenbeklimmers moesten weren uit vluchthutten in de sneeuw, zoo deze slechts gedeeltelijk op Italiaansch grondgebied stonden, doch eene ziekte als cholera weert en bestrijdt men niet op deze wijze.

Naar Marseille zijn schier alle gevluchtte inwoners teruggekeerd en de ziekte wordt daar zoo goed als geweken beschouwd, ofschoon er zich woensdag nog vijf sterfgevallen voordeden. Nu krijgt de bevolking van Italie de ontzettende les om zindelijk te zijn in de woningen en zuiver water te drinken.

Bij Venetie zijn de boeren zoo angstig voor de cholera dat zij de reizigers naar Venetie, die op tusschenstatien even uit de wagens stappen, bedreigen. De Italiaansche regering heeft het daarom noodig gevonden soldaten naar Venetie te zenden en naar den omtrek van Venetie, om de treinen te beschermen.

Politiek overzicht

Volgens de laatste tijdingen die men van admiraal Courbet te Parijs ontvangen heeft, zou hij den weg hernomen hebben naar de baai van Pic-Aigu, nabij de monding der Min-rivier, alwaar hij de aankomst der versterkingen zal afwachten, dezer dagen uit Saigon vertrokken.

Generaal Millot heeft Hanoi verlaten om naar Frankryk terug te keeren. Het schijnt stellig dat generaal Briere de l'Isle hem zal vervangen als bevelhebber van het fransch expeditiekorps in Tongkin.

Eene depeche uit Fou-Tchéou van 7 meldt dat chineesche soldaten de woningen der vreemdelingen om het even tot welke natie zij behoorden, hebben geplunderd. Eene depeche uit die zelfde plaats door den *Times* afgekondigd, bericht : De chineesche overheden hebben een besluit kenbaar gemaakt, luidende dat de oorlog aan Frankrijk is verklaard. Shanghai is als onzijdig erkend. De Woosing is geblokeerd, ter uitzondering van een onzijdig kanaal.

Telegraphische berichten, te Berlijn van wege den keizerlijken consul te Canton ontvangen melden dat de rivier van Canton door de chineesche overheden gesloten is voor de stoomschepen die uit zee komen.

De keizer en de keizerin van Rusland zijn maandag met hun gevolg te Warschou aangekomen. Zij werden er geestdriftig door de bevolking onthaald. Behalve groothertog Wladimir maken nog deel van het gevolg van het keizerlijke paar, de kroonprins, groothertog Joris en groothertog Nikolaas, oom van den keizer.

Het keizerlijk paar, de kroonprins en de groothertogin hebben na den goddelijken dienst in de griekshe kerk bijgewoond te hebben, zich naar de wapenoefeningen op het Mokosowskifield begeven, welke van half twaalf tot twee ure hebben geduurd.

Men begint er nu aan te twijfelen of de bijeen-